

Jadwiga Rauhutowa, Boško Babič, Witold Hensel

Debrešte, S. R. Macedonia. Stanowisko "Gradiste"

Informator Archeologiczny : badania 16, 321-322

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prace skoncentrowały się w części południowo-zachodniej wzgórza i na terenach do niego przyległych. Odkryto na nich szereg murów z cegły suszonej, których konstrukcja wskazuje, iż pochodzą one z okresu chrześcijańskiego. Wśród nich znajduje się wiele powtórnie użytych fragmentów z marmuru i wapienia, pochodzących z wcześniejszych budowli. W części zachodniej tego terenu odkryto niewątpliwe resztki bramy prowadzącej do tej budowli. Z bramy tej zachowały się oprócz murów - dwa filary.

JUGOSŁAWIA

DEBREŠTE, S.R.Macédonia
Stanowisko "Gradiste"

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej w Warszawie
Instytut Kultury Starosłowiańskiej w Prilepie

Badaniami kierowała ze strony polskiej dr Jadwiga Rauhutowa, ze strony macedońskiej dyrektor Instytutu Kultury Starosłowiańskiej w Prilepie dr Boško Babić. Nadzór naukowy sprawował prof.dr hab. Witold Hensel. Dziewiąty sezon badań. Finansował Instytut Historii Kultury Starosłowiańskiej w Prilepie. Osadnictwo hellenistyczne późnorzymskie, wczesnobizantyjskie i wczesnośredniowieczne.

Badania w 1982 roku na stanowisku Gradište w Debrešte stanowiły kontynuację prac realizowanych w 1981 roku. Prowadzono je głównie na tych samych działkach, osiągając głębsze poziomy. Nie zmieniły one wcześniejszych ustaleń o istnieniu tutaj co najmniej 14 poziomów osadniczych, od młodszej epoki kamienia poczynając, a na XIV wieku kończąc. Potwierdziły one również dyskontynuację osadniczą.

Najciekawszym osiągnięciem kampanii z 1982 roku było stwierdzenie, iż mury tzw. "fortalicjum gockiego" zachowały się co najmniej do głębokości 1,5 m oraz, że jego zewnętrzne ściany, grubości 1,7 m były licowane starannie wykonaną kostką kamienną. Jest to budowla nie mająca analogii na terenie Jugosławii, a najbliższą dla niej paralelę są pozostałości weneckiego pałacu dożów z IX wieku. Niestety bliższej chronologii fortalicjum w Debrešte nie udało się do tej pory ustalić /może będą tu pomocne trzy monety znalezione w jego pobliżu w 1982 r. po ich oczyszczeniu/. Nie jest ono w każdym razie późniejsze niż z V wieku.

Oprócz resztek zabudowy kamiennej znaleziono wiele zabytków ruchomych. Wśród nich najwięcej było ułamków

naczyń glinianych oraz kości zwierzęcych. Nadto odkryto w wielu egzemplarzach, ciężarki gliniane, przęśliki gliniane, fragmenty naczyń szklanych oraz szkła okiennego, kilkanaście przedmiotów żelaznych i grudki żuźla żelaznego.

N O R W E G I A

PALFFYODDEN-Sörkappland
Spitsbergen Zachodni
Prow.Svalbard

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Archeologii

Badania prowadzili dr Jan Chocho-
rowski i dr Michał Parczewski.
Finansował UJ. Pierwszy sezon ba-
dań. Kompleks osadniczy z XVIII -
1 połowy XIX w.

Stanowisko leży na przylądku Palffyodden, po po-
łudniowej stronie wejścia do fiordu Hornsund, na kamieni-
stym wale brzegowym. Przedmiotem eksploracji był kompleks
osadniczy złożony z pozostałości trzech chat /A-C/, relik-
tów bliżej nieokreślonych urządzeń przetwórczych /?/ oraz
cmentarzyska.

Przed podjęciem wykopalisk sporządzono plan sytu-
acyjno-wysokościowy 1:1000 oraz rysunki rzutów poziomych po-
szczególnych obiektów w skali 1:20. Rozkopano cmentarzysko
oraz chatę A.

Cmentarzysko leży w najbardziej eksponowanym
miejscu wału brzegowego. Groby były usytuowane obok siebie
i nakryte prostokątnymi brukami, które łącząc się ze sobą
tworzyły zwarty płaszcz kamienny. Ujawniono 5 grobów szkie-
letowych, z których 3 złożone były w jamach /głębokość oko-
ło 50 cm/, dwa pozostałe zaś na powierzchni gruntu. Grób 3
zalegał nad pochówkami 4 i 5. Inwentarz grobów nr 1-3 i 5
stanowiły metalowe krzyże. Ponadto znaleziono 2 kuliste wi-
siorki /?/ metalowe, guz kościany, guziki skórzane, resztki
skózanego obuwia i pozostałości całunów.

Chata A zbudowana była na planie kwadratu o boku
4,5 m. Na powierzchni widoczne były belki najniższego wień-
ca konstrukcji zrębowej. W narożniku północno-wschodnim od-
słonięto relikty pieca ceglanoego, a w narożniku południowo-
wschodnim - pryczy. Na zachód od domostwa znajdowało się
śmietnisko. Materiał ruchomy stanowi m.in. ceramika, ścinki
skóry i fragmenty wyrobów skórzanych /w tym obuwia/, okru-
chy przedmiotów żelaznych, krzemienne skałki do broni pal-
nej, ułamki fajek fajansowych, płytki muskowitu z otworami
po gwoździach, fragmenty szklanego naczynia, grudy stopionej
smoły, ociosany krąg wieloryba, klepki drewnianych naczyń.

Chronologia zespołu zabytkowego Palffyodden jest
trudna do uściślenia przed szczegółową analizą materiału